

Anat Hoffman:

‘De orthodoxe vrouwen zijn rebels’

Om je voor iets met hart en ziel in te zetten moet je er een groot geloof in hebben dat het anders kan en dat het anders zal worden, dat het uiteindelijk gaat lukken. Dat Israël een pluriforme staat wordt waar seculiere, liberale en orthodoxe Joden gelijken kansen en rechten hebben. Waar de organisatie Women of the Wall niet meer nodig zal zijn, omdat *the Wall* dan van iedereen is. Waar alle etnische groeperingen als gelijken naast elkaar kunnen leven. Dat Israël niet meer wordt bedreigd. Een mens zou voor veel minder in wonderen moeten geloven om hiervoor te kunnen staan. Aardig onder de indruk van haar strijdbaarheid, de doelen en geprikkeld door de vraag of in wonderen geloven een goede strategie is, leg ik dit voor aan Anat Hoffman. ‘De Israelische staat is op zichzelf al een wonder’, antwoordt zij lachend, ‘maar we zijn er nog lang niet. En onze taal is ook een wonder, het was een taal die dood was, maar nu springlevend. We hebben geen wonderen nodig; we hebben onze teksten, die drieduizend jaar geleden werden geschreven en we hebben de teksten van onze profeten, die onze leidraad zijn en móeten zijn naast de prachtige tekst van onze Onafhankelijkheidsverklaring. Wij van IRAC hebben die laatste tekst letterlijk ingezet om te strijden voor onze zaak.’

Geloof zij zelf in wonderen?

Anat moet weer lachen, met pretogen zegt zij: ‘Elke realist is een optimist en elke optimist geloof in wonderen.’ Maar dan is zij meteen weer serieus: ‘Luister, het is belangrijk om te beseffen dat Israël niet alleen belangrijk is voor Joden, maar voor iedereen. Dit is onze enige kans: een Joodse staat met eigen Joodse wetten, normen en waarden. En er is geen tijd voor haat.’ Anat citeert een Israelisch-Arabisch politicus die in de Knesset zit.

‘Geen profeet is in zijn (eigen) land geëerd.’

(spreekwoord)

Anat Hoffman is een bekend en begenadigd spreker. Strijdbaar ook, maar om al haar doelen te realiseren zou je bijna in wonderen moeten geloven. Een gesprek over het wonder van Israël en de toekomst die zij haar land, waar zij intens van houdt, wenst.

Waar komt deze overtuiging bij haarzelf vandaan?

‘Het is een verspilling van mijn tijd om te haten, we moeten compromissen zoeken in elke situatie, dat is ook onze geschiedenis; we overleven omdat wij als volk flexibel zijn. Een voorbeeld: toen het ons vroeger verboden was om bakker te zijn, werden we bankiers, en nu zijn we bijvoorbeeld krijgers, we passen ons zeer goed aan. Dat komt door de *halacha*, wat komt van lopen, gaan; wij bewegen altijd voort, dat is ons geheim, ook nu en voor de toekomst.’

Doet zij zelf profetische uitspraken door zo zeker over de toekomst te spreken?

‘Natuurlijk niet’, lacht Anat, maar toch weet zij zeker: ‘Pluralisme is de kern van het jodendom. En, onze kern is discussiëren. Abraham en Mozes discussieerden, onze koningen discussieerde met de profeten. Talmoed is discussie en die is heilig voor ons. We hebben verhalen te over waarin de meerderheid beslist, en het gevaar in Israël is dat de discussie eindigt, hier in het Nu, doordat de religieuze groeperingen alle macht krijgen. Zeer zorgwekkend. Maar’, vervolgt zij met genoegen, ‘als ik dan tóch een profetie mag doen: de orthodoxe vrouwen zijn niet tegen te houden. Zij zijn de moedigste personen in Israël op dit moment; zij zijn rebels, en dat zal grote consequenties hebben. Voor de religieuze groeperingen en voor de politiek.’ Anat citeert Thomas Jefferson, de derde president van Amerika: ‘“Politiek is het tegenovergestelde van het religieuze.” Daar geloof ik in.’

Anat Hoffman
foto: Claudia Kamergorodski

Wat zou zij verder graag gerealiseerd zien in de toekomst?

‘Ik doe een profetie voor de sjabbat, die moet niet alleen religieus zijn; de sjabbat zou voor iedere Jood plezier moeten betekenen. Sjabbat zou kunnen betekenen: alleen dingen doen waar je van houdt, zoals alleen lekkere dingen eten, alleen naar mooie dingen kijken, samen met mensen zijn van wie je houdt. Dát zou de toekomst van de sjabbat moeten zijn. Het zou een sociale revolutie betekenen en totale inclusiviteit.’

Wie is een profeet voor Anat zelf?

Daar hoeft zij niet lang over na te denken: ‘Professor Yeshayahu Leibowitz. Hij heeft de situatie waar Israël zich nu in bevindt, voorspeld. De corrupte, religieuze instituten en de voortdurende bezetting. ‘Hij was een zeer bijzondere man. Hij had geen rijbewijs en nam elke dag bus 9 naar de universiteit waar hij werkte. Je kon dan met hem spreken, op de bus. Hij had

een lijst en je ging twee of drie haltes naast hem zitten, tot de volgende persoon kwam om met hem te praten. Iedereen nam plaats naast hem in bus 9 met hun vragen en gedachtes: soldaten, professoren, huisvrouwen, Joden, moslims, christenen, mannen en vrouwen. Iedereen mocht plaats naast hem nemen en hij was in iedereen even geïnteresseerd. Het verhaal gaat dat een huisvrouw hem op een dag aansprak, hij luisterde naar haar en gaf zijn antwoord. Men zei: zij weet niet dat hij professor Leibowitz is, maar ook hij wist niet dat hij professor Leibowitz was. ‘Hij was een ware profeet.’

Anat Hoffman staat aan het hoofd van het Israel Religious Action Center (IRAC). Zij is tevens een belangrijke motor achter Women of the Wall. Eerder zat zij veertien jaar in de gemeenteraad van Jeruzalem voor de Burgerrechten en Vredesbeweging.